

Bildande av naturreservatet Norr Skålö i Vansbro kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Om naturreservatet

Uppgifter	
Namn	Norr Skålö
Kommun	Vansbro
Län	Dalarna
Beslutsdatum	14-12-2021
Diarienummer	511-4079-2018
NVR id	2049180
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger en mil nordost om Vansbro i Järna socken
Huvudsaklig karaktär	Talldominerad naturskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Vansbro Skålö 26:4 (privat)
Rättigheter	Vansbro Skålö ga:7 som förvaltas av Järna Östra Samfällighetsförening
Areal (ha)	Total areal: 37,7 Landareal: 37,7 Produktiv skogsmark: 35,5

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att de delar av skogsmarken som är brandpräglade brinner i lämpliga intervall eller där naturvårdsbränning inte är möjligt sträva efter likartade strukturer och funktioner med andra åtgärder.

Skäl för beslut

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Träden är påverkade av brand, och det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur.

I området finns skyddsvärda arter, framförallt arter knutna till tallskogar med lång kontinuitet såsom tallbarksvartbagge, laxticka och gräddporing.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Området är även i behov av skötsel genom naturvårdsbränning och/eller bränningsefterliknande åtgärder för att de ska kunna behålla och utveckla skogens brandpräglade kvalitéer, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden. För bevarande av de tre arter (linjerad plattstumpbagge, tallbarksvartbagge och skrovlig taggsvamp) med åtgärdsprogram som noterats i området kan åtgärder som ger markstörning och/eller ökar solstrålningen vara nödvändiga.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - a. befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
 - b. enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - a. enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,

5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - a. uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - b. för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärendet. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - a. saltsten får sättas upp,
 - b. den urtagna rëntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter får lämnas,
 - c. småfåglar får utfodras.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet och uppsättning av informationstavlor,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning eller bränningsefterliknande åtgärder enligt föreskriftskarta. Åtgärder inom bränningsefterliknande åtgärder är ringbarkning, gallring, fällning, röjning, veteranisering av träd (ex. artificiellt skapade brandljud), frihuggning av lövträd/tall, markstörning samt bortforsling av hugget virke alternativt mekanisk barkning för att hindra granbarkborreangrepp med anledning av skötselåtgärder.
3. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av invasiva arter,
4. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - a. mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,

2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på föreskriftskartan, bilaga 2. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Förtydliganden av föreskrifter

I *föreskrift A6* regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet "skador" inte tolkas lika strikt som "märken". Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I *föreskrift B2* förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning alternativt bränningsefterliknande åtgärder. I begreppet innefattas förberedande åtgärder såsom borttagande av gran eller gränssäkrande åtgärder, t.ex. anläggande av mineraljordssträngar eller borttagande av vissa träd som utgör en säkerhetsrisk längs gränsen.

I *föreskrift C3* förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Landskapet

Naturreservatet ligger en mil norr om Vansbro i Järna socken. I närheten av reservatet finns en varierande miljö av sjöar och höjder. Det är även nära till myrmarken Nolåkersflotten med höga naturvärden för fågellivet. I omgivningen finns även andra skogar med höga naturvärden, däribland naturreservaten Tönderberget, Marsjöberget och Holkberget. En skogsbilväg skär genom reservatet vilket gör området tillgängligt.

Natur- och friluftsvärden

Området består av tallskog dominerad av träd i åldrarna 150–200 år, med vissa individer som är ännu äldre. Gran förekommer i mindre utsträckning längs med fuktstråk och sänkor och lövträd finns spritt. Skogen är präglad av äldre tiders skogsbränder med kolade brandstubbar och träd med brandljud inom hela området. Förutom jakt pågår det inget omfattande friluftsliv i området i dagsläget.

Kulturmiljö

I den västra delen av reservatet finns två fångstgropar (L2000:725, L2000:726). Dessa ingår i Länsstyrelsen i Dalarnas läns Övriga intressen för kulturvård, Räljen, fångstgropar och gravfält kring sjön Rälgen.

Planeringsbakgrund

Naturreservatet ligger inom det enligt miljöbalken 3 kap. 6 § för friluftslivet utpekade riksintresset Vildmarksriket. Instiftande av reservatet bedöms följa riksintressets avsikt att skydda lämpliga naturmiljöer för att bibehålla upplevelsevärden för friluftslivet.

Ett permanent skydd av Norr Skälö medför ett bidrag till uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Området täcks av Översiktsplan för Vansbro kommun, antagen av fullmäktige 2011-10-03 § 79/2011, men ingen ändrad markanvändning föreslås. Området är inte detaljplanerat.

Den pågående markanvändningen är skogsbruk.

Ärendets handläggning

Norr Skälös naturvärden uppmärksammades i rapporten Vildmarksriket utgiven av Mora, Leksand och Vansbro kommuner (Kirppu & Oldhammer, 2010). Rapporten beskriver områden med höga naturvärden i gränslandet mellan de tre kommunerna. Landskapsavsnittet har en relativt hög andel äldre skog. Det är mestadels tallskogar på skarpa marker, men det finns också något rikare granskogar. Större delen av skogarna utpekade inom Vildmarksriket ägs av Stora Enso Skog AB (tidigare Bergvik Skog AB), men i södra delarna av området i Vansbro kommun ägs en betydande del av privata markägare.

År 2012 genomförde Länsstyrelsen i Dalarnas län en inventering i ett urval av de områden som pekats ut som områden med höga naturvärden i rapporten. Kontakter togs med markägarna i de områden som föreslogs för inventering. Av inventeringen framgick att Norr Skälö hade höga naturvärden och förhandlingar inleddes om att teckna ett kortsiktigt naturvårdsavtal i väntan på myndigheternas möjlighet att påbörja en naturreservatsbildningsprocess. Naturvårdsavtal tecknades med markägaren under år 2015 med en gällandeperiod 1 november 2015 – 31 oktober 2019. Ett avtal om intrångsersättning upprättades mellan Länsstyrelsen och markägaren för det föreslagna området den 16 mars 2020.

Förslag till beslut och skötselplan remitterades november-december 2021.

Järna Östra samfällighetsförening framförde två synpunkter som de anser ska beaktas och godkännas av Länsstyrelsen vid bildandet av naturreservatet. *Järna Östra samfällighetsförening* vill att Länsstyrelsen ska utdebiteras mellanskillnaden av vägunderhållet då nuvarande markägare avstår 35,5 ha produktiv skogsmark och därmed får lägre underlag vid uttaxering. Föreningen föreslår alternativt en fast, KPI-reglerad, årlig ersättning. Föreningen påtalar även att befintlig väg har bidrag från Trafikverket vilket innebär att vägen med diken och trummor måste underhållas samt att vägområdet ca. 4 m från vägkant måste röjas för att vara berättigad till bidrag.

Naturvårdsverket hade inget att erinra mot beslutet.

Skogsstyrelsen hade inga synpunkter till förslaget.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstod från att yttra sig.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara

värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det finns en skoglig kontinuitet med mycket gamla tallar och död ved där skyddsvärda arter knutna till dessa kvaliteter har påträffats. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Då många av naturvärdena inom reservatet är knutna till de återkommande bränder som påverkat området historiskt är det angeläget att föreskrifterna möjliggör för att naturvårdsbränningar kan utföras. Om naturvårdsbränning inte är möjlig inom naturreservatet föreslås bränningsefterliknande åtgärder med syfte att gynna tall och lövträd. Åtgärderna ska skapa förutsättningar för förnygring och kontinuitet av trädslagen, få skadade och långsamt döende träd, skapa död ved och luckighet samt solexponerade träd och lågor. Målsättningen är att skapa och/eller bibehålla en naturskogsartad struktur med en heterogenitet som präglar skogen samt bevara arter knutna till denna.

Uppsättning av saltsten och utfodring av småfågel tillåts, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden eller upplevelsevärden negativt.

Länsstyrelsen kommer att lösa frågan om ersättningar för åtkomst till väg i förhandling med Järna Östra samfällighetsförening enligt rutin vid naturreservatsbildning. Länsstyrelsen har noterat att detta inte har skett för tre bildade naturreservat, Tönderberget, Holkberget samt Marsjöberget, och dessa kommer även att inkluderas vid samma förhandling som för Norr Skälö naturreservat. I beslutet under generella undantag framgår att föreskrifter

inte ska utgöra hinder för normalt underhåll av vägar dvs. åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Norr Skälö från skogsbruk och andra åtgärder säkerställer bevarandet av den biologiska mångfalden i området, vilket är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Utöver detta ökas exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv och turism samt att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Ett permanent skydd av Norr Skälö medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Norr Skälö ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för

insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950) och bevarande av lämningar i området ska säkerställas vid naturvårdande skötsel i naturreservatet.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Detta beslut har fattats av t.f. landshövding Camilla Fagerberg Littorin. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, planarkitekt Isak Jakobsson, arkeolog Britt-Marie Hägerman, t.f. avdelningschef Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Chanette Viklander, den sistnämnda föredragande.

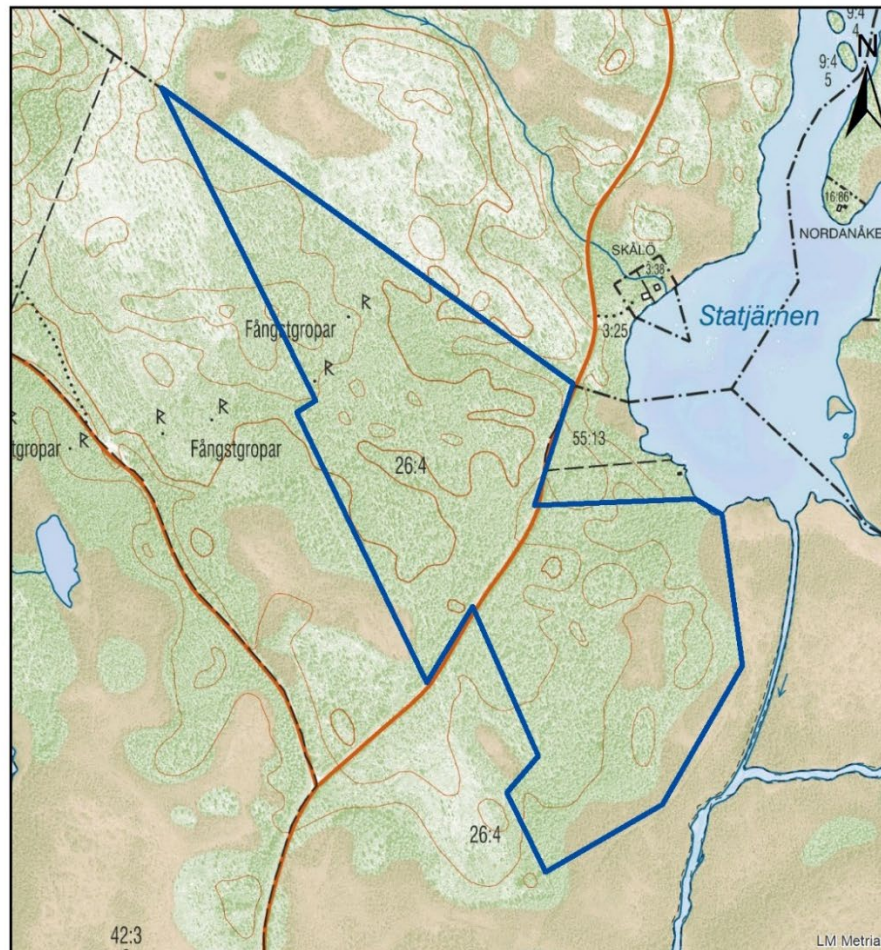
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

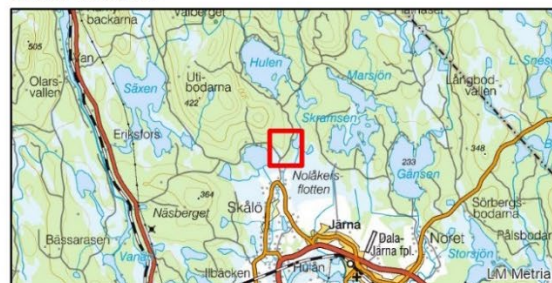
- Bilaga 1 Beslutslista
- Bilaga 2 Föreskriftskarta
- Bilaga 3 Skötselplan
- Bilaga 4 Överklagningsinformation

För information om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län hanterar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Beslutskarta med översiktskarta för naturreservatet Norr Skålö

Översiktskarta

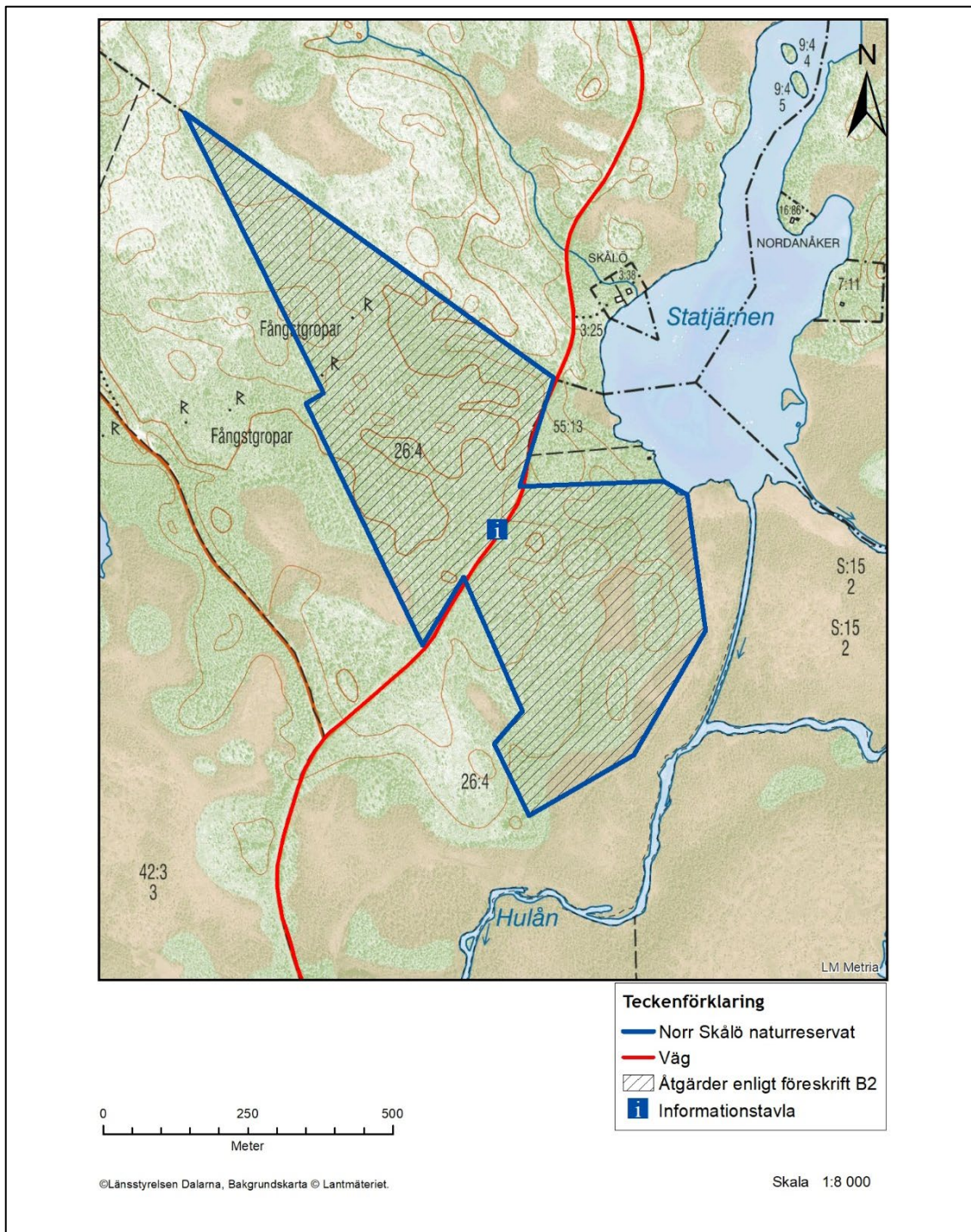

© Länstyrelsen Dalarna, Bakgrundskarta © Lantmäteriet.

Teckenförklaring	
	Norr Skålö naturreservat
	Utsträckning av beslutskarta

Skala (Beslutskarta) 1:8 000

Föreskriftskarta för naturreservatet Norr Skälö

Skötselplan för naturreservatet Norr Skålö

Foto: Anki Alfredéen

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Norr Skålö.....	1
Beskrivningsdel	3
Markslag i hektar*	3
Beskrivning av området.....	3
Geovetenskap	3
Biologi	4
Kulturhistoria	6
Jakt 6	
Infrastruktur.....	7
Källförteckning	7
Plandel	7
Syfte med naturreservatet.....	7
Prioritering mellan bevarandevärden	7
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	8
Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog.....	8
Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar.....	9
Jakt och fiske	9
Dokumentation och uppföljning	9
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	10
Bilagor.....	10

Beskrivningsdel

Administrativa data	
Namn	Norr Skålö
Kommun	Vansbro
NVR id	2049180
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Rättigheter	Vansbro Skålö ga:7 som förvaltas av Järna Östra samfällighetsförening
Bebyggelser och anläggningar	Enskild väg går igenom reservatet förvaltat av Järna Östra samfällighetsförening.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Markslag i hektar*

Markslag	Areal (ha)
Tallskog	27,9
Granskog	0,2
Barrblandskog	1,8
Barrsumpskog	1,6
Lövblandad barrskog	3,4
Ungskog och hyggen	0,7
Impediment	0,9
Våtmark	1,3
Totalt	37,7

* Uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391.

Beskrivning av området

Geovetenskap

Berggrunden i området består av kvartsmonzonit. Jordarten är en storblockig morän. Den naturgeografiska regionen är vågig bergkullterräng.

Biologi

Skogstillstånd

Reservatet består av äldre tallskog med stor andel gamla träd i beståndet. Trädskiktet domineras av tall i åldrarna 150–200 år, med enstaka individer som är ännu äldre. På de flesta håll är skogen stamtät och under självgallring men i den västligaste delen är skogen något glesare. Granen förekommer främst i mindre fuktstråk och sänkor. Björken förekommer spritt men endast enstaka sälgar förekommer.

Det finns spår av äldre tiders bränder med kolade brandstubbar och träd med brandljud spridda inom reservatet. Generellt finns det måttligt med död ved, något ojämnt fördelad över området. Äldre tallved förekommer spritt över hela naturreservatet, en del som rester efter dimensionsavverkningar. I den västligaste kanten av området är skogen glesare än på andra håll och självgallringen är där inte så omfattande. I resten av skogen finns det relativt gott om död ved i klena-medelgrova dimensioner och i olika nedbrytningsstadier. Många fynd av signalarter och rödlistade arter har gjorts på framförallt tallved. Skrovlig taggsvamp som ingår i *åtgärdsprogrammet för rödlistade fjälltaggsvampar* har noterats i området.

Fauna

Linjerad plattstumpsbagge och tallbarksvartbagge har noterats i området och båda omfattas av *åtgärdsprogrammet för skalbaggar på nyligen död tall*, som syftar till att bevara artens fortlevnad.

Värdefulla arter

Vid inventering och fältbesök i området har flera värdefulla arter noterats. I listan nedan presenteras de arter som är upptagna på rödlistan, signalarter enligt Skogsstyrelsen (S), omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv (N2000), ingår i ett åtgärdsprogram för skyddade arter (ÅGP) eller är fridlysta (§).

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen. N2000 = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. ÅGP = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter. § = Arten är fridlyst.

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad, EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad, DD = Kunskapsbrist.

Svampar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Lactarius musteus	tallrisk	NT				
Sider lenis	gräddporing	VU	Ja			
Hapalopilus aurantiacus	laxticka	VU				
Phellodon niger	svart taggsvamp	NT	Ja			
Phellinus pini	tallticka	NT	Ja			
Hydnellum ferrugineum	dropptaggsvamp		Ja			
Pseudomerulius aureus	gullgröppa		Ja			
Junghuhnia luteoalba	gulporing	NT				
Sarcodon scabrosus	skrovlig taggsvamp	NT	Ja		Ja	

Lavar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Alectoria sarmentosa	garmlav	NT	Ja			
Calicium parvum	liten spiklav		Ja			
Hypogymnia vittata	skuggblåslav		Ja			

Mossor

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Dicranum flagellare	flagellkvastmossa		Ja			

Insekter

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Scardia boletella	jättesvampmal	NT	Ja			
Platysoma lineare	linjerad plattstumpsbagge	NT			Ja	
Plegaderus saucius		NT				
Corticeus fraxini	tallbarksvartbagge	VU			Ja	
Callidium coriaceum	bronsbjon		Ja			
Tomicus minor	mindre mörghorre		Ja			

Kulturhistoria

I den västra delen av reservatet finns två fångstgropar (L2000:725, L2000:726). Dessa ingår i Länsstyrelsen i Dalarnas läns Övriga intressen för kulturvård: Räljen. Området består av bland annat ett fångstgropssystem om sex fångstgropar och ett gravfält som ligger kring sjön Rälgen. De två nordöstligaste fångstgroparna återfinns inom naturreservatet. Det kan finnas ytterligare ännu okända fångstgropar mellan de redan kända eller i förlängning av fångstgropssystemet.

Eftersom det planerade naturreservatet ligger drygt 1 km från Skälö är det troligt att det är starkt påverkat av närheten till fast bebyggelse samt fäbodriften. I närområdet finns det färdvägar och en häll med namn. I området har det troligen bedrivits lövtäkt, barktäkt, ristäkt, lavtäkt, utmarksslätter, ved- och virkeshuggning (Ljung 2011, 2017). I skogen har djur vallats och betat. Det har kanske även skett betesbränningar med ojämna mellanrum för att förbättra skogsbetet. Dessa spår vore värdefulla att kartlägga och vid behov värna.

Jakt

Jakten inskränks inte i naturreservatet. Endast detaljer i formen för jakten regleras, exempelvis passens utformning.

Infrastruktur

Den enskilda vägen, Vansbro Skälö ga:7, som går genom naturreservatet förvaltas av Järna Östra samfällighetsförening.

Källförteckning

Ljung, Tomas. 2011. Fäbodskogen som biologiskt kulturarv. CBM:s skriftserie 49.

Ljung, Tomas. 2017. Vårt levande arv – Minnen och spår i landskapet, Dalarnas hembygdsbok.

Kirppu & Oldhammer. 2010. Vildmarksriket – Skyddsvärda skogar i gränstrakterna av Mora, Vansbro, Leksand.

Sveriges Geologiska undersökning. 2017. Nationella berggrundskartan.

Sveriges Geologiska undersökning. 2017. Nationella jordartskartan.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att de delar av skogsmarken som är brandpräglade brinner i lämpliga intervall eller där naturvårdsbränning inte är möjligt sträva efter likartade strukturer och funktioner med andra åtgärder.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras. Skötselåtgärder får inte äventyra bevarande av kulturvärden, fornlämningar, i naturreservatet.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i två skötselområden (se bilaga 1):

1. Brandpräglad barrskog
2. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av hela naturreservatet.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet.

Skötselåtgärder

Löpande skötsel

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en föryngring av tallbeståndet, skapa brandljud i yngre tallar samt låta de äldsta tallarna överleva branden. Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten.

Om naturvårdsbränning inte är genomförbart rent tekniskt eller pga. bristande ekonomiska resurser kan bränningsefterliknande åtgärder som ringbarkning, gallring, fällning, röjning, veteranisering av träd (t ex. artificiellt skapade brandljud) samt markstörning utföras istället. De bränningsefterliknande åtgärderna kan även göras för att säkerställa bevarande av arter med åtgärdsprogram. Syftet är att gynna tall och lövträd samt skapa förutsättningar för föryngring och kontinuitet av trädslagen, få skadade och långsamt döende träd, skapa död ved och luckighet samt solexponerade träd och lågor. Målsättningen är att skapa och/eller bibehålla en naturskogsartad struktur med en heterogenitet som präglar skogen.

Naturliga gransänkor får ingå i bränningsområdet eller så görs åtgärder för enskilda träd i gransänkorna.

Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Inom reservatet finns inga stigar eller anläggningar och det finns inga planer på att anlägga sådana.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Uppsättande av informationstavla på plats utpekad av skötselkarta, bilaga 1.
Skapande av webbsida.

Löpande skötsel

Underhåll av informationstavlan och webbsidan så att de är aktuella.

Jakt och fiske

Vilka arter som får jagas regleras inte i föreskrifterna, endast detaljer i hur jakten får utövas (t.ex. passens utformning).

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Naturvårdsbränning eller bränningsefterliknande åtgärder	Skötselområde 1	Återkommande

Bilagor

Bilaga 1 Skötselkarta

Skötselkarta för naturreservatet Norr Skälö

